

Idzie rewolucja

Nowe przepisy w zakresie magazynowania energii elektrycznej

Rok 2021 zapowiada istotne zmiany w regulacjach dotyczących magazynowania energii elektrycznej za sprawą procedowanego projektu nowelizacji Prawa energetycznego oraz niektórych innych ustaw. Stworzenie ram prawnych umożliwiających sprawny rozwój segmentu magazynowania to ważny krok w kierunku niskoemisyjnej transformacji energetycznej.

■ Nowe regulacje potrzebne od zaraz

Projekt ustawy wprowadza szereg kluczowych zmian mających wpływ na wszystkich uczestników rynku energii¹. Do najważniejszych z nich należy stworzenie ram prawnych regulujących prawa i obowiązki podmiotów działających w coraz szybciej rozwijającym się segmencie magazynowania energii elektrycznej. Obecnie obowiązujące ustawy zawierają jedynie szcątkowe uregulowania w tym zakresie.

Wprowadzenie nowych regulacji uzasadnione jest m. in. szybkim rozwojem technologii magazynowania energii, potrzebą usunięcia barier uniemożliwiających inwestorom uzyskanie wymiernych korzyści ekonomicznych oraz potrzebą zagwarantowania magazynom energii równych szans w konkurencji z innymi usługami bilansującymi². Nie bez znaczenia pozostaje kwestia bezpieczeństwa funkcjonowania krajowego systemu elektroenergetycznego.

Zastosowanie technologii magazynowania energii może być alternatywą dla inwestycji sieciowych i ma szansę poprawić wykorzystanie energii z mniej stabilnych źródeł OZE, również przez podmioty wytwarzające ją na własne potrzeby. Posiadacze in-

stalacji OZE (na przykład dachowych instalacji fotowoltaicznych) będą mogli magazynować nadwyżki niewykorzystanej energii elektrycznej³. Instalacje magazynowania energii stanowiąc będą istotny bodziec szybszego rozwoju elektromobilności.

Główne założenia projektu ustawy w zakresie magazynowania energii elektrycznej:

- opłata za przyłączenie magazynu do sieci ustalana na podstawie połowy rzeczywistych nakładów poniesionych na realizację przyłącza,
- obowiązek rejestracji magazynów energii elektrycznej o mocy większej niż 50 kW,
- obowiązek uzyskania koncesji w przypadku wykonywania działalności gospodarczej w zakresie magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej o mocy większej niż 10 MW,
- zwolnienie z obowiązku sporządzania tariff,
- nowe zasady rozliczania za usługi przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej,
- nowa definicja hybrydowej instalacji odnawialnego źródła energii,
- możliwość korzystania ze wsparcia przez źródła OZE wyposażone w magazyn energii elektrycznej.

Łukasz Petelski,

Radca Prawny w Zespole Kontraktów Publicznych i Energetyki, Kancelaria Prawna Eversheds Sutherland Wierzbowski

■ Ujednolicenie definicji

W obecnie obowiązującym systemie istnieją różne definicje magazynu energii. W celu uniknięcia rozbieżności interpretacyjnych projekt ustawy przewiduje wprowadzenie w ustawie Prawo energetyczne (pr. en.) nowej definicji „magazynu energii elektrycznej”, do której odsyłać będą inne akty prawne (ustawa o OZE, czy ustawa o rynku mocy).

Magazyn energii elektrycznej - instalacja umożliwiająca magazynowanie energii elektrycznej i wprowadzenie jej do sieci elektroenergetycznej (proponowane brzmienie art. 3 pkt 10k pr. en.)

Magazynowanie energii elektrycznej - przetworzenie energii elektrycznej pobranej z sieci elektroenergetycznej lub wytworzonej przez jednostkę wytwórczą przyłączoną do sieci elektroenergetycznej i współpracującą z tą siecią do innej postaci energii, przechowanie tej energii, a następnie ponowne jej przetworzenie na energię elektryczną (proponowane brzmienie art. 3 pkt 59 pr. en.)

■ Niższa opłata za przyłączenie

Projektowana ustawa przewiduje uszczegółowienie przepisów dotyczących przyłączania magazynów energii elektrycznej do sieci. Wysokość opłaty za przyłączenie ustalana będzie na podstawie połowy rzeczywistych nakładów poniesionych na realizację przyłącza. Zaliczka na poczet opłaty za przyłączenie wynosić będzie - tak jak w przypadku przyłączania źródeł - 30 zł za kilowat mocy przyłączeniowej określonej we wniosku. Przyłączenie magazynów energii elektrycznej o łącznej mocy do 2 MW nie będzie wymagało sporządzenia ekspertyzy ich wpływu na system elektroenergetyczny.

Nowe przepisy wskazują również, jakie elementy powinien zawierać wniosek

o określenie warunków przyłączenia oraz umowa o przyłączenie magazynu do sieci (zbliżone do tych, które opisują magazyn energii elektrycznej w procesie certyfikacji ogólnej w ramach rynku mocy)⁴.

■ Rejestr magazynów

W celu umożliwienia monitorowania rozwoju segmentu magazynowania wprowadzony zostanie obowiązek rejestrowania magazynów energii elektrycznej. Dotyczyć on będzie magazynów o łącznej mocy zainstalowanej większej niż 50 kW. Rejestr magazynów ma być jawny i będzie prowadzony przez OSE w zakresie odpowiadającym ich obszarowi działania⁵. Obowiązek rejestracji magazynu spoczywać będzie na jego posiadaczu, a termin na dokonanie zgłoszenia będzie wynosić siedem dni od dnia oddania magazynu do eksploatacji⁶.

W rejestrze znajdziemy informacje na temat wykorzystywanej technologii magazynowania, mocy zainstalowanej, pojemności, czy sprawności magazynu energii, maksymalnej mocy ładowania i rozładowania oraz informację, czy magazyn stanowi część jednostki wytwórczej lub instalacji odbiorcy końcowego. Nie będą natomiast dostępne informacje stanowiące tajemnicę przedsiębiorstwa (w zakresie zastrzeżonym przez posiadacza magazynu) oraz podlegające ochronie dane osobowe.

■ Koncesja tylko dla większych instalacji

Wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie magazynowania energii elektrycznej w magazynach energii elektrycznej o łącznej mocy zainstalowanej

Magazyn energii elektrycznej o łącznej mocy zainstalowanej		
≤ 50 kW	> 50 kW i ≤ 10 MW	> 10 MW
-	wpis do rejestru magazynów energii elektrycznej	wpis do rejestru magazynów energii elektrycznej
-	-	uzyskanie koncesji (dot. prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie magazynowania energii elektrycznej)

Tab. 1.

większej niż 10 MW będzie wymagało uzyskania koncesji⁷.

Warto wspomnieć, że projekt ustawy nie przewiduje wyłączenia podmiotów prowadzących działalność w zakresie magazynowania energii elektrycznej z obowiązku uiszczenia opłaty koncesyjnej. Oznacza to konieczność zmiany rozporządzenia w sprawie opłaty koncesyjnej⁸ poprzez wskazanie współczynnika, jaki należałoby stosować do obliczania wysokości opłaty koncesyjnej dla tego segmentu działalności.

Wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie magazynowania energii elektrycznej bez wymaganej koncesji podlegać będzie grzywnie w wysokości do 5 000 000 zł, albo karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do 5 lat.

■ Magazyny bez tariff

Podmioty prowadzące działalność gospodarczą w zakresie magazynowania energii elektrycznej będą wyłączone z obowiązku sporządzania tariff. Prowadzenie działalności gospodarczej w tym zakresie będzie się opierać na zasadach wolnorynkowych. Rozwiązanie takie nie powinno budzić wątpliwości, w szczególności ze względu na charakter tej działalności (uczestnictwo w rynku mocy, świadczenie usług systemowych).

■ Co z opłatami sieciowymi?

Projekt nowelizacji wprowadza szczegółowe rozwiązania w zakresie rozliczeń za usługi przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej. W zakresie opłat za energię pobraną z sieci przez magazyn energii elektrycznej przedmio-

Wysokość opłaty za świadczenie usług przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej dla magazynów energii będzie obliczana według poniższego wzoru:

$$O_{mee} = S_{svn} \times P_p \times K + S_{zvn} \times (E_p - E_w) + S_{osj} \times (E_p - E_w)$$

gdzie poszczególne symbole oznaczają:

- S_{svn} - składnik stały stawki sieciowej za okres rozliczeniowy [w zł/MW lub zł/kW mocy umownej],
- P_p - moc umowna określona dla magazynu energii elektrycznej [w MW lub kW],
- K - współczynnik korygujący,
- S_{zvn} - składnik zmienny stawki sieciowej dla danej rozliczeniowej strefy czasowej [w zł/MWh lub zł/kWh],
- E_p - ilość energii elektrycznej pobranej z sieci przez magazyn energii elektrycznej w okresie rozliczeniowym [w MWh],
- E_w - ilość energii elektrycznej wprowadzonej do sieci przez magazyn energii elektrycznej w okresie rozliczeniowym [w MWh],
- S_{osj} - stawka jakościowa [w zł/MWh],

Sposób obliczania współczynnika korygującego

dla elektrowni szczytowo-pompowych z dopływem naturalnym	dla pozostałych magazynów energii elektrycznej
$K = \frac{E_w - D}{E_p}$	$K = \frac{E_w}{E_p}$
z zastrzeżeniem, że współczynnik K nie może być większy niż nominalna sprawność elektrowni szczytowo-pompowej przy braku dopływu naturalnego	
D - oszacowanie wynikające z dopływu naturalnego w okresie rozliczeniowym [MWh]	

Tab. 2.

tem rozliczenia ma być różnica pomiędzy (i) ilością energii elektrycznej pobranej z sieci przez magazyn, a (ii) ilością energii wprowadzonej do sieci przez ten magazyn w danym okresie rozliczeniowym. Stawka jakościowa będzie obliczana z uwzględnieniem powyższej zasady. Zaproponowane rozwiązanie ma na celu zniesienie podwójnego naliczania opłat sieciowych.

Jeżeli chodzi o opłaty za moc umowną, to moc ta - na potrzeby rozliczeń - będzie korygowana współczynnikiem wynikającym z potrzeb własnych magazynu rozumianym jako stosunek (i) energii elektrycznej wprowadzonej do sieci przez magazyn do (ii) energii elektrycznej pobranej z sieci przez ten magazyn w danym okresie rozliczeniowym (zob. tab. 2.)⁹. Rozwiązanie takie ma promować magazyny najbardziej sprawne.

Wprowadzenie powyższych zmian skutkować będzie potrzebą modyfikacji rozporządzenia taryfowego w zakresie doprecyzowania sposobu ustalania współczynnika służącego do obliczania składnika stałego opłaty sieciowej¹⁰.

Magazyny energii, a źródła OZE

Magazyny energii elektrycznej stanowią część jednostki wytwórczej zostaną wyposażone w odrębny układ pomiarowo-rozliczeniowy.

Zainstalowanie odrębnego licznika będzie warunkiem dopuszczalności po-

bierania z sieci energii elektrycznej przez magazyn stanowiący część instalacji OZE. W projekcie nowelizacji wskazano, że magazynowanie energii elektrycznej pobranej z sieci w takim magazynie (wyposażonym w odrębny układ pomiarowo-rozliczeniowy) nie będzie miało wpływu na uprawnienia wytwórców do otrzymywania wsparcia związanego z wytwarzaniem zielonej energii¹¹.

Korzyści płynące ze zmiany definicji odbiorcy końcowego

Zmianie ulegnie również definicja odbiorcy końcowego. Energia elektryczna zakupiona w celu jej magazynowania zostanie wyłączona z kategorii własnego użytku (nie będzie ona uznawana za zużycie odbiorcy końcowego).

Odbiorca końcowy - odbiorca dokonujący zakupu paliw lub energii na własny użytek; do własnego użytku nie zalicza się energii elektrycznej zakupionej w celu jej magazynowania lub zużycia na potrzeby wytwarzania, przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej (...)

Rozwiązanie to będzie miało korzystne przełożenie na sytuację finansową posiadaczy magazynów energii elektrycznej: brak obowiązku uiszczania

opłaty przejściowej, czy opłaty OZE, do której ponoszenia zobowiązani są odbiorcy końcowi zużywający energię elektryczną na potrzeby własne.

Zmiana definicji odbiorcy końcowego skutkować będzie także zniesieniem obowiązku przedstawienia do umorzenia zielonych certyfikatów w odniesieniu do energii, która zostanie pobrana przez magazyn energii elektrycznej na potrzeby magazynowania.

Co z akcyzą?

Projekt nowelizacji przewiduje również modyfikację definicji nabywcy końcowego, o której mowa w ustawie o podatku akcyzowym. Na skutek tych zmian nabycie energii elektrycznej przez podmiot wykonujący działalność gospodarczą w zakresie magazynowania i posiadający koncesję na magazynowanie energii elektrycznej zostanie wyłączone z obowiązku akcyzowego.

Wejście w życie

Na dzień sporządzania niniejszego artykułu projekt nowelizacji był procedowany w Sejmie. W dniu 8 stycznia 2021 r. Komisja do Spraw Energii, Klimatu i Aktywów Państwowych przyjęła projekt z nielicznymi poprawkami¹². Przepisy w zakresie magazynowania energii elektrycznej mają wejść w życie po upływie 14 dni od dnia ich ogłoszenia. □

Przypisy

- 1 Projekt ustawy o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw, druk 808, dostępny tutaj: www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=808
- 2 W rozporządzeniu Komisji (UE) 2017/2195 z dnia 23 listopada 2017 r. ustanawiającym wytyczne dotyczące bilansowania wskazano, że właściciele jednostek magazynowania energii powinni mieć umożliwione uzyskanie statusu dostawców usług bilansujących. Jednym z celów rozporządzenia jest ułatwienie udziału usług zarządzania stroną popytową, w tym zagregowanych instalacji odbiorczych oraz magazynów energii, przy jednoczesnym zapewnieniu im równych szans w konkurencji z innymi usługami bilansującymi.
- 3 Nadwyżki energii elektrycznej mogą być również przedmiotem sprzedaży lub rozliczeń w ramach tzw. systemu opustów (dedykowanemu jedynie dla prosumentów).
- 4 Oprócz elementów wskazanych w art. 7 ust. 2 pr. en. umowa o przyłączenie do sieci magazynu energii elektrycznej powinna zawierać postanowienia określające parametry magazynu energii elektrycznej, w szczególności łączną moc zainstalowaną magazynu, jego pojemność nominalną oraz sprawność. Podobne informacje powinny się znaleźć we wniosku o wydanie warunków przyłączenia.
- 5 Rejestr będzie udostępniany przed OSE na jego stronie internetowej. Wzór rejestru magazynów energii elektrycznej zostanie określony w drodze rozporządzenia.
- 6 Termin na zgłoszenie zmian danych wskazanych w zgłoszeniu wyniesie 14 dni.
- 7 Podmioty obecnie wykonujące działalność gospodarczą w zakresie magazynowania energii elektrycznej nadal będą mogły ją prowadzić pod warunkiem złożenia wniosku o udzielenie koncesji w terminie sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie nowelizacji.
- 8 Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2018 r. w sprawie opłaty koncesyjnej.
- 9 Powyższe nie będzie dotyczyć rozliczeń za przekroczenie mocy umownej.
- 10 Zob. projekt rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie zmiany rozporządzenia Ministra Energii z dnia 6 marca 2019 r. w sprawie szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie energią elektryczną.
- 11 Na przykład na uprawnienie do otrzymania świadectw pochodzenia czy prawo do pokrycia ujemnego salda.
- 12 <http://www.sejm.gov.pl/sejm9.nsf/druk.xsp?nr=865>